

32. FESTIVAL TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA

KULTURA IN TURIZEM

»SVI(T)NJAK«

v spomin umrlim civilistom v 1. svetovni vojni

Projektna naloga

Turistični krožek OŠ Bovec

Avtorice:

Ava Della Bianca, Nika Gašperčič, Eva Flajs, Maša Komac učenke 6. razreda

Mentorica: Nataša Bartol
Bovec, šolsko leto 2017/18

POVZETEK

V projektni nalogi z naslovom »Svi(t)njak- v spomin umrlim v 1. svetovni vojni« predstavljamo, kako bomo člani turističnega krožka s pomočjo domačinke amaterske fotografinke Jelice Kašca in njenih dvanajstih fotografij prikazali podobe Svi(t)njaka (gore na Bovškem), in z zbranimi zgodbicami, pesmimi, pripovedkami na temo teiste gore pripravili dobrodelno prodajno razstavo in koledar, da bi zbrali 1500€. Letos poteka že 100 let, odkar se je zaključila 1. svetovna vojna, in do tega dne umrli civilisti še niso dobili svojega spomenika, čeravno ideja že obstaja dobrih 15 let. Naš projekt in obisk pri županu je botroval, da so snovalci ideje stopili ponovno skupaj in na našo pobudo pristopili k rešitvi in postavitvi spomenika v mesecu maju letos.

V projektu smo želeli združiti nesnovno dediščino, to so pripovedke, anekdote, zgodbe, pesmi, nastanek imena in zgodovino, to je obeležje 1. svetovne vojne z ustvarjanjem današnjega časa. Našli smo rešitev v dobrodelni prodajni razstavi, kjer bomo predstavili prej navedene vsebine. Izdelali smo načrt in način prodaje fotografij in koledarja, kakor tudi celoten načrt aktivnosti pred, med in po razstavi. Naleteli smo na nemalo težav in smo projekt ves čas prilagajali snovi, ki nam je bila na voljo.

Dobrodelna prodajna razstava se bo odvijala v soboto, 17.3. 2018 ob 19. uri v Kulturnem domu Bovec.

KLJUČNE BESEDE: Svinjak, Svitnjak, razstava, 1. svetovna vojna

ZAHVALA

V prvi vrsti se zahvaljujemo Jelici Kašci za prisrčno in nesebično sodelovanje. V Jelici nismo prepoznali le izvrstno amatersko fotografinko, temveč tudi zelo srčno in toplo osebo.

Zahvaljujemo se tudi županu Valterju Mlekužu, da je bil pripravljen prisluhniti naši ideji in je takoj pristopil k aktivnemu sodelovanju.

Zahvaljujemo se Slavici Della Bianci, da je popravila našo pisno nalogo, da so besede, vejice in drugo lepo razporejene in usklajene s slovenskim jezikom.

Zahvaljujemo se članom Sekcije mladih TD Bovec, da so nam pristopili na pomoč, ko nam je zmanjkalo bodisi znanje ali izkušnje ter finančna sredstva.

Zahvaljujemo se Žarku Mlekužu, da nas je izpeljal iz godlje idej do pravih ciljev in namenov.

KAZALO

POVZETEK.....	2
ZAHVALA.....	2
KAZALO.....	3
UVOD.....	4
1. NAMEN PROJEKTNE NALOGE IN NASTANEK IDEJE.....	5
2. ANALIZA STANJA.....	6
3. CILJ PROJEKTNE NALOGE.....	7
4. PROCES DELA ZA PRIPRAVO RAZSTAVE IN NJENE VSEBINE	8
5. DOBRODELNA PRODAJNA RAZSTAVA –»DUCAT PODOB SVITNJAKA«.....	10
5.1 AKTIVNOSTI- PREDPRIPRAVA RAZSTAVE.....	10
5.2 PROMOCIJA IN TRŽENJE	12
Promocija.....	12
Promocijski načrt.....	12
5.3 AKTIVNOSTI- IZVEDBA RAZSTAVE.....	13
ČASOVNICA PRIREDITVE	14
5.4 AKTIVNOSTI- PO RAZSTAVI.....	15
5.5 AKTIVNOSTI- IZDELAVA KOLEDARJA.....	16
6. PO POTI MATERIALOV IN STROŠKOV	17
Pridobivanje denarnih sredstev	18
7. ZAKLJUČEK.....	18
Kaj smo se naučili?	19
8. VIRI	19
9. PRILOGE.....	20
Priloga št. 1 Tabela s fotografijami za razstavo in koledar	20
Priloga št. 2 Vabilo podjetjem	21
Priloga št. 3 Oglas za KATV, oglasno desko, plakat.....	22
Priloga št. 4 Scenarij za posnetek vabila za tiskovno konferenco	22
Priloga št. 5 Načrt tlorigra razstave v kulturnem domu	23
Priloga št. 6 Dopis komisiji za standardizacijo zemljepisnih imen in odgovor	24
Priloga št. 7 Idejna predloga za spletno komuniciranje	25
Priloga št. 8 Anketa za razstavo.....	25
Priloga št. 9 Zemljevidi z imeni gore Svinjak.....	25
Priloga št. 10 Zbrane zgodbe.....	27

UVOD

Najbrž se marsikdo vpraša, kakšno zvezo ima SVI(T)NJAK s spomenikom umrlim civilistom v 1. svetovni vojni in kaj imata SVI(T)NJAK in spomenik umrlim civilistom v 1. svetovni vojni s kulturo in turizmom. Več kot si mislimo! Pa poglejmo.

Najprej naj obrazložimo, da ime Svinjak nosi gora, ki močno zaznamuje Bovec, celo tako močno, da je njena podoba zajeta v grb Občine Bovec. Markantna gora, ki ji mnogi turistični vodiči v opisih pravijo bovški Matterhorn, gora, izza katere vzhaja sonce, gora, ki ima veliko podob, žal pa zelo »nespodobno« ime. To je tudi razlog, da mnogi uporabljajo ime Svitnjak in ne Svinjak. Ker je tudi nam bolj všeč ime Svitnjak, bomo to ime uporabljali v naši nalogi.

In kako smo mi združili goro Svitnjak s kulturo, ki je pravzaprav naravna znamenitost? Zakaj spomenik padlim civilistom v 1. svetovni vojni?

Leto 2018 je povezano z zaključkom 1. svetovne vojne, ki je našo dolino zelo zaznamovala. Kamorkoli se ozreš po naši dolini, vidiš spomenike iz 1. svetovne vojne oz. Soške fronte- številna pokopališča, veliko število spomenikov, utrd, rovov, strelskih lin, nekaj muzejev,... Razmišljali smo, kako bi s turističnim krožkom sodelovali pri obeležju 100. obletnice 1. svetovne vojne. Po naših informacijah v Občini Bovec mladi še nis(m)o samostojno obeleževali teh dogodkov, sodelovali smo le pri nekaterih točkah v programih drugih prirediteljev. Že skoraj četrto leto potekajo številne prireditve, dogodki v spomin na to grozno obdobje v naši dolini, v spomin in opomin, da se to ne bi nikoli več ponovilo. Torej kako naj se mi vključimo v to obletnico?

Vedeli smo, da navkljub številnim drugim spomenikom še nimamo spomenika umrlim civilistom, a da ideja o postavitvi prej omenjenega spomenika že dolgo nekje leži v predalu. Kaj hitro smo razumeli, da je težava v denarju. Pa mogoče še kakšna.

Tako se nam je pojavilo vprašanje: **Kaj lahko naredimo?**

Pa smo pogledali skozi okno v naši učilnici in pogled nam je segel do Svitnjaka. In glej- ideja je bila tu! **S Svitnjakom bomo prišli do spomenika.**

K sodelovanju smo najprej povabili domačo amatersko fotografinjo Jelico Kašca, ki nas ves čas razveseljuje s svojimi čudovitimi fotografijami Svitnjaka, večinoma na facebooku. Takoj se je odzvala, da nam odstopi 12 fotografij, toliko, kolikor je mesecev v letu, za »DOBRODELNO PRODAJNO RAZSTAVO- DUCAT PODOB SVI(T)NJAKA«, ki bi bila hkrati tudi njena prva razstava. Poiskali smo izvajalca, ki nam je fotografije natisnil, poslali smo vabila podjetjem v bovški občini, da odkupijo fotografijo ali dve, da izkupiček namenimo za postavitev spomenika umrlim civilistom v 1. svetovni vojni. Pripravili smo program za otvoritev razstave. Prav tako smo se obrnili na več strokovnjakov za obrazložitev nastanka imena Svitnjak in povabili domače strokovnjake na področju geografije in poznavanja nesnovne dediščine, ki delujejo na ZRC SAZU-ju, da se vključijo v program razstave z obrazložitvami tako imena kot spremembe imena in še kakšne posebnosti te postavne gore. Za vsebino razstave pa smo zbirali anekdote, pesmi, legende, zgodovinska dejstva in druge informacije. Tako so fotografije dobile zgodbe na temo Svitnjak. Uskladili smo termin razstave z drugimi društvi in organizatorji prireditve in »Dobrodelna prodajna razstava- DUCAT PODOB SVITNJAKA« se bo odvijala v Kulturnem domu Bovec dne 17.3.2018.

V prvih štirih poglavjih smo predstavili namen projektne naloge in kako je nastala ideja skupaj s ciljem in analizo stanja ter proces dela za pripravo razstave in njene vsebine. V petem poglavju smo zapisali natančen načrt aktivnosti pred prireditvijo, na dan prireditve in aktivnosti po prireditvi. V petem poglavju smo predstavili promocijo in trženje, v šestem pa stroške. Dodali smo še zaključek, vire in priloge.

1. NAMEN PROJEKTNE NALOGE IN NASTANEK IDEJE

Leto 2018 je povezano z zaključkom 1. svetovne vojne, ki je našo dolino zelo zaznamovala. Kamorkoli se ozreš po naši dolini, vidiš spomenike iz 1. svetovne vojne oz. Soške fronte- številna pokopališča, veliko število spomenikov, utrdb, rovov, strelskih lin, nekaj muzejev Razmišljali smo, kako bi s turističnim krožkom sodelovali pri obeležju 100. obletnice 1. svetovne vojne. Po naših informacijah v Občini Bovec mladi še nis(m)o samostojno obeleževali teh dogodkov, sodelovali smo le pri nekaterih točkah v programih drugih prirediteljev. Že skoraj četrto leto potekajo številne prireditve, dogodki v spomin na to grozno obdobje v naši dolini, v spomin in opomin, da se to ne bi nikoli več ponovilo. Torej kako naj se mi vključimo v to obletnico?

Vedeli smo, da navkljub številnih spomenikov še nimamo spomenika umrlim civilistom, a da ideja o postavitvi prej omenjenega spomenika že dolgo nekje leži v predalu. Kaj hitro smo razumeli, da je težava v denarju. Pa mogoče še kakšna.

Člani turističnega krožka ne moremo in ne želimo prevzeti organizacije postavitve in izdelave spomenika, saj se s to idejo ukvarjajo že drugi idejni snovalci, pobudniki in izvajalci. Vsekakor pa želimo pomagati, ker je pomoč potrebna.

Zato je naš namen:

**Z DOBRODELNO PRODAJNO RAZSTAVO PRISPEVATI K
POSTAVITVI SPOMENIKA UMRLIM CIVILISTOM NA
BOVŠKEM OB 100. OBLETNICI ZAKLJUČKA 1. SVETOVNE
VOJNE.**

Prostor za spomenik

2. ANALIZA STANJA

Priprave na projektno nalogo smo pričeli z anketo in z zbiranjem informacij. Navajamo ugotovitve, do katerih smo prišli skozi postopek dela:

- **15 let stara ideja za spomenik umrlim civilistom v 1. SV:** umrli civilisti na Bovškem še nimajo svojega spomenika, saj so mnogi civilisti v tem času umrli v begunstvu, na poti...Ker je 1. svetovna vojna povezana posredno in neposredno z vsem prebivalstvom na Bovškem, že leta obstaja želja, da bi rajnim namenili spomenik. Ugotovili smo, da se je pri uresničitvi ideje zataknilo pri financah. Po našem mnenju je skrajni čas, da se to reši ob 100. obletnici konca vojne. *Sebe vidimo kot vezni člen in pobudnike k rešitvi, kjer lahko pomagamo do finančnih sredstev.*
- **Jelica Kašca- amaterska fotografinja-** Jelica Kašca nas s svojimi fotografijami razveseljuje predvsem na FB. Večkrat smo jo spodbudili, da bi pripravila svojo razstavo. Zaradi naše projektne naloge za potrebe 32. Festivala TPLG smo prepoznali trenutek, ko lahko skupaj z njo pripravimo razstavo oz. prireditev.
- **100. obletnica zaključka 1. SV-** 1. SV je potekala od 1914-1918, na našem področju pa od 23.5.1915 do 28.10.1917 kot Soška fronta. V zadnjih štirih letih je bilo organiziranih veliko različnih prireditev na področju Soške fronte in izven nje. Na Bovškem nobena prireditev ni bila pripravljena s strani mladih. Mladi so kvečjemu sodelovali pri posameznih točkah na drugih prireditvah. Mladi so v teh štirih letih zvedeli veliko o tej vojni na številnih prireditvah, televizijskih oddajah, obiskih muzejev in podobno.
- **Ljudje uporabljajo različna imena za goro Svinjak-** ugotovili smo, da mnogim ni všeč ime postavne gore Svinjak, in zato opažamo, da se uporablja več imen, najpogosteje Svitnjak, Sovinjak ali celo bovški Matterhorn. Želimo priti do resnice oz. ugotovitve, kako je nastalo to »nespodobno« ime. Ugotovili smo tudi, da se krešejo mnenja o smiselnosti menjave imena.
- **Literatura ne temo Svinjak-** želeli smo poiskati zapiske o imenu Svinjaka, legende, pripovedke, anekdote, pesmi ipd. na to temo. Ugotovili smo, da ta postavna gora pravzaprav nima veliko zapiskov.
- **Domačine zanima kulturna dediščina-** pred izborom teme za nalogo smo izvedli anketo, s katero smo ugotovili, da domačine zanima kulturna dediščina in da pogršajo več teh vsebin v svojem okolju.
- **Projektna naloga-** v projektni nalogi smo izdelali program prireditve in seznam sodelujočih. Prepričani smo, da bomo do prireditve odkrili še kakšno idejo. Novih idej se že zdaj veselimo. Prav gotovo bomo ideje predstavili na tržnici na festivalu in na dobrodelni prodajni razstavi.

3. CILJ PROJEKTNE NALOGE

Stroški izdelave spomenika in organizacija prireditve ter publikacije znaša okrog 15.000€. Sami smo pomislili, da bi zbrali 10% tega zneska. Zato smo si postavili cilj, da z dobrodelno prodajno razstavo »Ducat podob Svitnjaka« zberemo to vsoto. Nadejamo si, da bodo podjetniki prispevali več kot 100€ na fotografijo. Fotografij je 12. Prav tako računamo, da bodo obiskovalci prireditve dali prostovoljne prispevke in tako bi dosegli znesek 1.500€.

Zato je naš cilj:

ZBRATI 1500€ ZA SPOMENIK

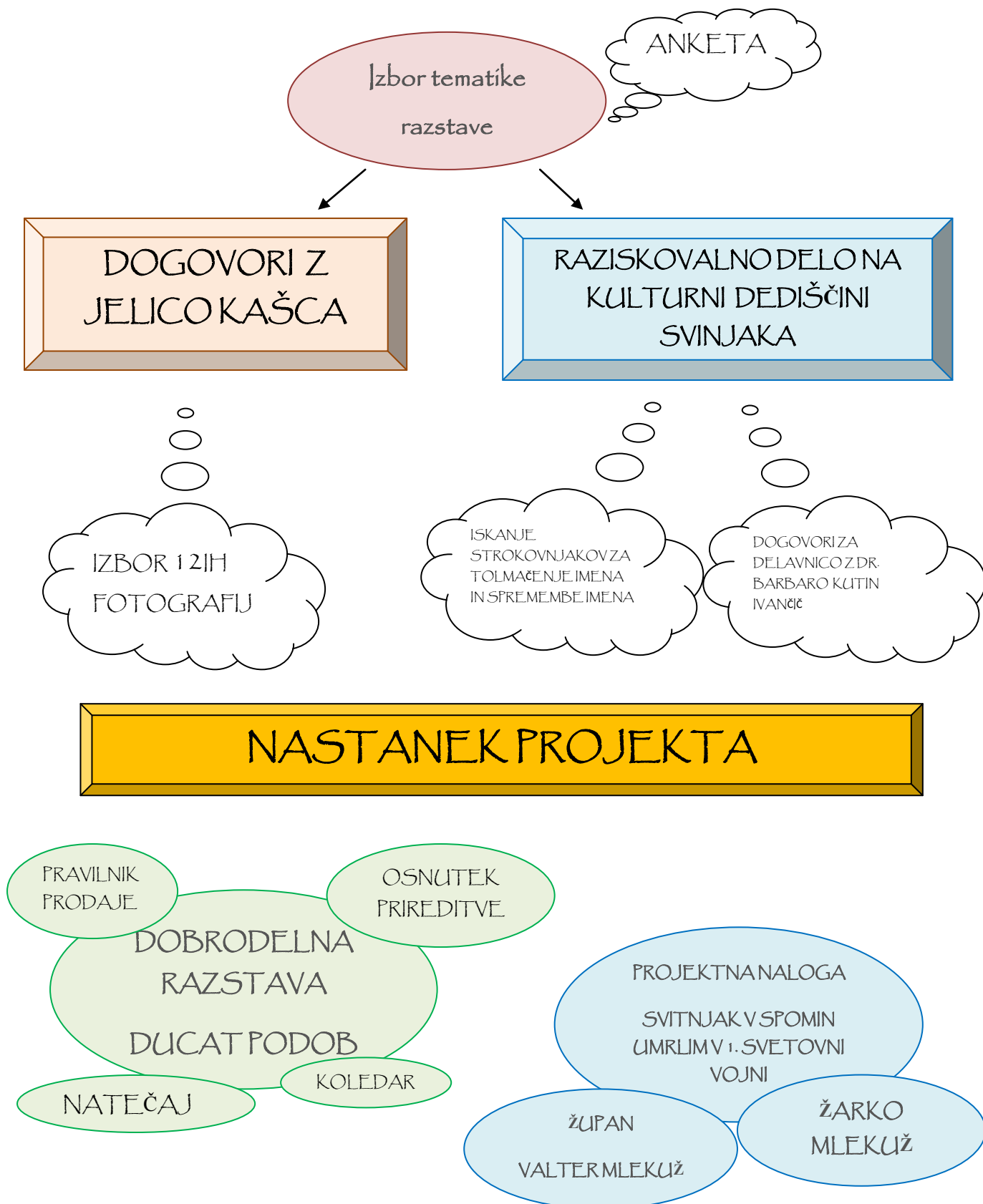
4. PROCES DELA ZA PRIPRAVO RAZSTAVE IN NJENE VSEBINE

Spodaj navajamo korake, kako smo se lotili naloge in kako smo prišli do vsebine:

- **IZBOR TEMATIKE RAZSTAVE**- naravna znamenitost gore Svinjak, pripovedke in drugo.
- **DOGOVORI Z JELICO KAŠČA**- spodbudili k prvi javni razstavi, z dogovorom pridobili 12 fotografij in njeno sodelovanje.
- **RAZISKOVALNO DELO NA KULTURNI DEDIŠČINI SVITNJAKA**- poiskali smo literaturo, žal je nam dostopne ni bilo veliko. Pri raziskavi smo ugotovili, da je na tem področju potrebno postoriti kaj več. Dogovarjamo se z dr. Barbaro Ivančič Kutin, da v bližnji prihodnosti pripravimo delavnice na temo zbiranja pripovedk in ustnega izročila. Dr. Barbara Ivančič Kutin je domačinka in *znanstvena sodelavka v Inštitutu za slovensko narodopisje ZRC SAZU. Njene raziskave združujejo polja slovstvene folkloristike, etnologije in dialektologije in so tesno povezane s terenskim delom*¹.
- **ISKANJE STROKOVNJAKOV ZA TOLMAČENJE IMENA IN PREDSTAVITEV SPREMEMBE IMENA**- obrnili smo se na številne strokovnjake, ki so nam sicer podali svoja mnenja in ugotovitve, a smo kaj kmalu ugotovili, da ta tematika potrebuje veliko več raziskovalnega dela in poglobljanja, saj poznavanje zgodovine nastanka in spremembe imena zahteva veliko strokovnega posvetovanja in dela. Tej vsebini bomo posvetili drugačne pristope in aktivnosti, ki ne bodo na razstavi, ampak bodo to samostojni projekti. Ponudili bomo bodočim študentom, da to tematiko izberejo za diplomsko nalogo.
- **POSVETOVANJE Z ŽARKOM MLEKUŽEM**- za potrebe priprave projektne naloge smo se obrnili na dolgoletnega sodelavca in ekonomista Žarka Mlekuža, ki nam je pomagal izdelati cilj in namen projekta.
- **SODELOVANJE Z ŽUPANOM OBČINE BOVEC**- obiskali smo župana Valterja Mlekuža, da smo mu predstavili idejo. Podprl je našo idejo ter obljubil sodelovanje. Prav tako nam je predstavil financiranje 15 let stare ideje in podporo našim aktivnostim. Spodbudil nas je, da pripravimo koledar za tisk. Ideja o večnem koledarju je bila sprva le ideja, saj si nismo nadejali toliko energije, sredstev, znanja, da bi ga pripravili za tisk. Župan nam je ponudil pomoč, tako finančno kot strokovno.
- **PRIPRAVILI PRAVILNIK PRODAJE FOTOGRAFIJ ZA IZKUPIČEK ZA SPOMENIK**- Najprej smo se posvetovali, kako pravilno izvesti dobrodelno prodajo, da bo v skladu z zakonom. Pripravili smo pravilnik za kupce, vabila bomo razposlali vsem podjetjem v bovški občini.
- **IZDELALI OSNUTEK PROGRAMA RAZSTAVE**- najprej smo izdelali program, povabili nastopajoče k sodelovanju, rezervirali dvorano v Kulturnem domu Bovec, uskladili termin z drugimi prireditelji dogodkov in prireditev ter društvu. Sprva se nam je zatikalo pri odzivu strokovnjakov, zato smo izdelali načrt z drugačnimi rešitvami, kot smo si ga sprva zamislili..
- **IZDELALI OSNUTEK ZA KOLEDAR**- pri izdelavi koledarja prepoznavamo dvojno korist- to je trajni spomin na razstavo, kjer so za vekomaj ohranjene fotografije in zapiski nesnovne dediščine, zbrane za razstavo. Koledar je s svojo vsebino hkrati spodbuda za nadaljnje raziskave, zbiranje oz. ohranjanje nesnovne dediščine. Prav tako pa je koledar večni spominek, ki ga je možno še dolgo ponujati in prodajati.
- **NATEČAJ**- želimo pripraviti natečaj za vse učence OŠ Bovec. Ideja je, da vsak razred dobi svojo nalogo iz zbranih zgodb za projekt in učenci izdelajo bodisi likovni ali pisni izdelek na temo, ki so jo prejeli. Razredna skupnost izbere najboljši izdelek, ki ga vključimo v našo prireditev. Nagrajenec prejme koledar za nagrado. Zavedamo se, da bo to velik izziv, a naš cilj je, da na ta način vsi osnovnošolci spoznajo vsebino našega projekta, še posebej nesnovno dediščino, ki se žal izgublja.

¹ Ivančič Kutin, B.: Živa pripoved v zapisu, Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011

PROCES DELA ZA PRIPRAVO RAZSTAVE IN NJENE VSEBINE

5. DOBRODELNA PRODAJNA RAZSTAVA –»DUCAT PODOB SVITNJAKA«

V petem poglavju opisujemo vse aktivnosti: predpriprava razstave, promocija in trženje, izvedba razstave s časovnico prireditve, aktivnosti po prireditvi oz. razstavi ter izdelava koledarja.

5.1 AKTIVNOSTI- PREDPRIPRAVA RAZSTAVE

I. AKTIVNOSTI PRED RAZSTAVO/PRIPRAVA RAZSTAVE			
	NOSILEC	ROK	DRUGO IN OPOMBE
AVTOR FOTOGRAFIJ	JELICA KAŠČA		VSI
IZBOR FOTOGRAFIJ	JELICA KAŠČA	15.12.2017	VSI
ZBIRANJE SPREMNIH BESEDIL IN VSEBIN/ZGODBICE	TURISTIČNI KROŽEK	15.1.2018	EVA
OBISK KNJIŽNICE	TURISTIČNI KROŽEK	20.11.2017	VSI
VABILO STROKOVNJAKOM	TURISTIČNI KROŽEK	1.12.2017	NIKA PRILOGE
OBISK ŽUPANA	VALTER MLEKUŽ	7.12.2017	VSI
TRŽNI IN AKCIJSKI NAČRT	ŽARKO MLEKUŽ	8.12.2017	
REZERVACIJA KULTURNEGA DOMA	TURISTIČNI KROŽEK	20.12.2017	POSLALI MAIL
IZDELATI PRAVILA NAKUPA FOTOGRAFIJ	TURISTIČNI KROŽEK	12.1.2018	VSI
VABILA ZA NAKUP FOTOGRAFIJ PODJETJEM: <ul style="list-style-type: none"> • OBLIKOVANJE • TISK • POŠILJANJE 	TURISTIČNI KROŽEK SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	12.1.2018 31.1.2018 31.1.2018	MAŠA
DOLOČITEV VSEBINE RAZSTAVE	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA	15.1.2018	VSI
TISK FOTOGRAFIJ	COPIGRAF D.O.O.	15.2.2018	
TISK SPREMNIH BESEDIL FOTOGRAFIJ	MANGRT D.O.O.	15.2.2018	
PRIPRAVA KULTURNEGA PROGRAMA IN USKLAJEVANJE Z NASTOPOJOČIMI	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA	1.3.2018	
NATEČAJ	TUR. KROŽEK	1.3.2018	
PRIPRAVA TRŽNICE ZA TPLG	TUR. KROŽEK	1.3.2018	

	NOSILEC	ROK	DRUGO IN OPOMBE
VZPOSTAVITEV SPLETNE STRANI ZA PRODAJO SLIK	DIR D.O.O., TD BOVEC	1.2.2018	
TISKOVNA KONFERENCA <ul style="list-style-type: none"> • PRIPRAVITI ADREMO • PRIPRAVITI BESEDILO – INFORMACIJO ZA MEDIJE • REZERVACIJA PROSTORA • PRIDOBITI MODERATORJA ZA TISKOVNO KONFERENCO • PRIPRAVA PROSTORA ZA TISKOVNO KONFERENCO • PROMOCIJSKI MATERIAL • INFORMACIJA O 32. FESTIVALU TPLG 	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	9.3.2018	
PROMOCIJA: <ul style="list-style-type: none"> • OBLIKOVANJE OGLASA • PLAKAT- • KATV OGLAS • PISNA VABILA, SEZNAM 	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	1.3.2018 9.3.2018 9.3.2018 9.3.2018	VSI
PRIPRAVITI BESEDILA ZA NASTOPAJOČE	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA	1.3.2018	GLEJ ČASOVNICA PRIREDITVE
NAČRT RAZSTAVE-TLORIS	TUR. KROŽEK, J. KAŠČA, SEKCIJA	1.3.2018	VSI
PRIPRAVA IN TISK KOLEDARJA DOBAVA KOLEDARJA	EN HEC D.O.O. COPIGRAF	15.2.2018 15.3.2018	
PRIPRAVA OBJAVE DONATORJEV	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	15.3.2018	
NAROČITI POGOSTITEV REZERVIRATI PROSTOR ZA POGOSTITEV	DRUŠTVO OD OVCE DO IZDELKA	1.3.2018 15.3.2018	
POSNETI REKLAMNI VIDEO SPOT	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA	3.3.2018	

5.2 PROMOCIJA IN TRŽENJE

Promocija

Pripravljene oglase, letake, promocijske posnetke in plakate bomo poslali na različne naslove:

	LOKALNA TELEVIZIJA IN RADIO	TD BOVEC	OŠ BOVEC	LOKALNI ČASOPIS	DRUGI
OBLIKA PROMOCIJE	Oglas, obvestilo	Plakat, oglas, obvestilo, redna rubrika	Plakat	Članek, obvestilo	Plakat, oglas
MEDIJ	KATV Bovec Alpski val (radio)	Oglasna deska TD Bovec Spletna stran FB stran	Oglasna deska	SOČASNIK	Kulturni dom (oglasna deska) TIC Bovec Fundacija Poti miru

Promocijski načrt

1. *Predstavitev projektne naloge ravnatelju OŠ Bovec, predsednici TD Bovec, direktorju LTO Bovec in županu Občine Bovec.*
2. Pripravili bomo *novinarsko konferenco*, na katero bomo povabili medije, lokalna društva, ponudnike,... V ta namen bomo pripravili vabila in izjavo za medije, ki jo bomo razposlali vsem v tednu pred prireditvijo. Vsem medijem bomo predhodno poslali tudi najavo dogodka in jih prosili za pomoč pri promociji.
3. *Spletno komuniciranje*: Po svoji socialni mreži bomo obveščali o prireditvi ter nizali različne informacije. Obvestila bodo v obliki krajših filmčkov, fotografij in oglasov. (glej idejno predlogo-priloga)
4. *Ponudba spominka*- koledarja turističnim ponudnikom. Ličen večni koledar je lahko zelo lep spominek mnogim ljubiteljem Bovške, tako tujim kot domačim turistom.
5. *Vabilo k sodelovanju*- po elektronski pošti bomo posredovali ponudnikom turističnih kapacitet in storitev vabilo tako na razstavo kot na delavnice, kjer lahko aktivno sodelujejo tako sami ponudniki kot njihovi obiskovalci, ki jih zanima kulturna dediščina.

5.3 AKTIVNOSTI- IZVEDBA RAZSTAVE

II. AKTIVNOSTI NA RAZSTAVI			
	NOSILEC	ROK	DRUGO IN OPOMBE
OZNAČBA IN OBEŠANJE FOTOGRAFIJ IN BESEDIL PO NAČRTU-TLORISU	TURISTIČNI KROŽEK,SEKCIJA	15.3.- 17.3.2018	
RAZDELITEV VLOG ORGANIZACIJE DOGODKA	TURISTIČNI KROŽEK	15.3.2018	
PRIPRAVA PROSTORA ZA NASTOPAJOČE, AVTORICO FOTOGRAFIJ, POSEBNIH GOSTOV	TURISTIČNI KROŽEK,SEKCIJA	17.3.2018	
PRIPRAVA DARIL ZA PREDAVATELJE <ul style="list-style-type: none"> • NAROČILO • DOSTAVA 	CVETLIČARNA AMAK	9.3.2018 17.3.2018	
PRIPRAVA PROSTORA ZA POGOSTITEV	KULTURNI DOM TD BOVEC, DRUŠTVO OD OVCE DO IZDELKA	17.3.2018	
PRIPRAVA PROSTORA ZA PRODAJO KOLEDARJEV	KULTURNI DOM, TURISTIČNI KROŽEK	17.3.2018	
USKLAJEVANJE ČASOVNICE DOGODKA Z NASTOPAJOČIMI	TURISTIČNI KROŽEK	15.3.- 17.3.2018	
POSTAVITEV TRŽNICE ZA 32. FESTIVAL TPLG	TURISTIČNI KROŽEK	15.3.- 17.3.2018	
PRIPRAVA ODRA	TURISTIČNI KROŽEK,SEKCIJA	17.3.2018	
KNJIGA VTISOV	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA	17.3.2018	
ANKETA	TURISTIČNI KROŽEK	15.3.2018	Z anketo želimo spoznati kakšna imena poznajo za Svinjak, pripovedke in druga ustna izročila

ČASOVNICA PRIREDITVE

ČAS	TEMA	IZVAJALEC
18.50	ZBIRANJE, VPISOVANJE V KNJIGO VTISOV, OGLEDE TRŽNICE, NAKUP KOLEDARJEV	
19.00*	POZDRAV - besedilo Nataša Bartol	Neda Cuder/Sandra Ličer
19.05*	PREDSTAVITEV AVTORICE FOTOGRAFIJ IN PROJEKTA - besedilo Nataša Bartol	Tea Jojić
19.15*	PREDSTAVITEV GORE SVINJAK - besedilo Blaž Komac	Blaž Komac/Jan Trstenjak
19.20*	GLASBENA TOČKA -nastop VRTCA Buški Janez	Otroci iz vrtca
19.25*	Razlagalna povedka- ZL3TNJAK	Maša Komac
19.30*	Razlagalna povedka- KAKO JE NASTAL PRIIMEK MLEKUŽ IN KRAVANJA	Ava Della Bianca in Nika Gašperčič
19.35*	GLASBENA TOČKA - HARMONIKA	Jan Bizjak
19.40*	Pesem Mitja Miklavčiča SMO TU DOMA	Nika Bozja
19.45*	GLASBENA TOČKA - KLARINET	Tia Žagar klarinet
19.50*	Pravljica KOZA BAJSA	Starejša oseba/ Ana Mlekuž/ Mimi Sosič
20.00*	ZAHVALA IN POVABILO ŽUPANA ZA NAGOVOR Znesek izkupička	Neda Cuder
20.00	NAGOVOR ŽUPANA IZROČITEV ŠOPKA AVTORICI FOTOGRAFIJ	Valter Mlekuž
20.00	Pogostitev	

- Minutaža je podaljšana zaradi menjave nastopajočih na odru

5.4 AKTIVNOSTI- PO RAZSTAVI

Prireditve se ne zaključijo, ko obiskovalci zapustijo dvorano, ampak je še kar nekaj aktivnosti po dogodku.

III. AKTIVNOSTI PO RAZSTAVI			
	NOSILEC	ROK	DRUGO IN OPOMBE
DOSTAVA IN IZROČITEV FOTOGRAFIJ	SEKCIJA	30.3.2018	
ZAHVALE: <ul style="list-style-type: none"> • OBLIKOVANJE • TISK • POŠILJANJE 	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	21.3.2018	
PREVERBA PLAČIL NASTALIH STROŠKOV	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	30.3.2018	
PRENOS ZBRANIH SREDSTEV DOBRODELNE PRODAJNE RAZSTAVE	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	30.3.2018	
PRIPRAVA BESEDILA IN GRADIVA–INFORMACIJE ZA MEDIJE	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA	18.3.2018	
DISTRIBUCIJA INFORMACIJ NA SOCIALNIH MREŽAH O <ul style="list-style-type: none"> • 1. SVETOVNI VOJNI, • PRIREDITVI , • POSTAVITVI SPOMENIKA, • PRODAJI KOLEDARJEV 	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	17.3.2018-20.5.2018	
ORGANIZACIJA DELAVNICE Z DR. BARBARO IVANČIČ KUTIN	TURISTIČNI KROŽEK, SEKCIJA	V letu 2018	

5.5 AKTIVNOSTI- IZDELAVA KOLEDARJA

Na pobudo župana smo se lotili tudi izdelave spominka na prireditel- *večni koledar Ducat podob Svitnjaka*. Sredstva s prodajo koledarjev bomo v dosegu cilja, to je 1500€, namenili prispevku za spomenik, z razliko oz. preostankom izkupička od koledarjev pa bomo pokrili stroške nastale v projektu.

	NOSILEC	ROK	DRUGO IN OPOMBE
IZBOR FOTOGRAFIJ	JELICA KAŠČA	15.12.2017	
DOLOČITEV VSEBINE KOLEDARJA	TURISTIČNI KROŽEK	25.1.2018	
ZBIRANJE SPREMNIH BESEDIL IN VSEBIN	TURISTIČNI KROŽEK	25.1.2018	
OBLIKOVANJE KOLEDARJA	EN HEC D.O.O.	15.2.2018	
PRIPRAVA STROŠKOV TISKA IN OBLIKOVANJA	TURISTIČNI KROŽEK	30.1.2018	
ZBIRANJE SREDSTEV ZA TISK	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC	30.1.2018	
TISK KOLEDARJA	COPIGRAF D.O.O.	5.3.2018	
PRODAJNA MREŽA	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC		

6. PO POTI MATERIALOV IN STROŠKOV

Naši stroški za izvedbo prireditve dobrodelne prodajne razstave pa so:

NAČRTOVANI STROŠKI	PONUDBA	PLAČNIK
Tisk fotografij in besedil	200€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Tisk in pošiljanje vabil	100€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Oglasi (letaki, KATV, radio, plakat..)	170€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Pogostitev	300€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Darila za nastopajoče	80€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Najem dvorane	0€	Občina Bovec
Tiskovna konferenca (moderator, tiskovine, promocijski material)	200€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Koledar	1000€	OBČINA BOVEC, TD BOVEC, SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Nagrade in drugi stroški za natečaj	200€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC
Materialni stroški za tržnico (pano, majice, ipd.)	300€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC, LTO BOVEC
Drugi stroški, ki jih nismo predvideli	100€	SEKCIJA MLADIH TD BOVEC

Izkupiček koledarja bo namenjen pokrivanju stroškov tiska koledarjev, organizacije in izvedbe delavnice in promocije.

NAČRTOVANI PRIHODKI	PONUDBA	PLAČNIK
Prodaja fotografij	1200€	PODJETJA
Prostovoljni prispevki	300€	OBISKOVALCI PRIREDITVE
Razpisi, sponzorji	1000€	OBČINA BOVEC, SPONZORJI
Prodaja koledarjev	2250€	Leto 2018 -prodanih 150 kom po 15€

Pridobivanje denarnih sredstev

Za pridobitev dodatnih sredstev za izvedbo razstave in delavnice oz. promocije se bomo obrnili na:

- *Podjetnike v bovški občini*- računamo, da bomo našli 12 podjetij, ki bodo kupili 12 fotografij.
- *Lokalne ponudnike*- ki so lahko vir financiranja pri nakupu fotografij in koledarjev.
- *Sponzorje*- zaradi našega dobrega preteklega dela nas mnogi podpirajo moralno in finančno, zato že vnaprej vemo, da nas bo kar nekaj podjetij podprlo s sponzorskimi sredstvi.
- *Razpise*- naš projekt lahko prijavimo na razne razpise turističnih programov. Sekcija mladih TD Bovec se ves čas prijavlja na različne razpise in ta sredstva koristimo tudi pri turističnem krožku za naše dejavnosti.

7. ZAKLJUČEK

Nedvomno je vsak izziv zanimiv, ko se soočiš z njim in se vrstijo tako vzponi kot padci. Ponosni smo, da naša projektna naloga ne bo le naloga, ki bo končala na knjižni polici, ampak bodo njene vsebine žive tudi za naprej.

Naš prispevek kulturi in turizmu bo prepoznaven po:

- **Razstavi** – kjer so zajeti skorajda vsi elementi kulturne dediščine- znanje, pripovedništvo, dialekt, besedno izražanje, likovna, gledališka in besedna umetnost.
- **Koledarju**- ki se bo prodajal kot spominek, kjer je zajeta celotna vsebina razstave.
- **Spomeniku umrlim civilistom v 1. svetovni vojni**- spomenik bo na ogled vsem obiskovalcem Bovca in bo spominjal na hudo obdobje v naši dolini, a ponujal upanje.
- **Raziskovalni delavnici**- delavnica bo organizirana kot posledica pomanjkanja gradiva na področju nesnovne dediščine. Udeleženci delavnice bodo lahko tako domačini kot turisti.
- **Spomin na sodelovanje v natečaju**-vsi udeleženci natečaja se bodo spominjali svojega sodelovanja in prav gotovo bodo o tem pripovedovali svojim potomcem, znancem...
- **Turizem smo ljudje**- tako kot je kultura živeča in ustvarjalna bit človeka, tako je človek bistveni element življenja kraja in zgodovine.

Kaj smo se naučili?

Svitnjak ima raznoliko zgodovino. Maša

Lepo je prispevati za spomenik in k spremembi imena. Eva

Za razstavo je potrebno veliko dela, truda, časa in potrpljenja ter da je takšno delo zelo poučno. Maša

Svitnjak ima več imen.

Eva, Maša, Nika

Sprememba imena je dolgoročen in zahteven proces/projekt

Ava

Prvič smo se srečali z organizacijo tiskovne konference.

Eva, Maša

8. VIRI

Literatura: ZVEZA društev slovenskih likovnih umetnikov. Sekcija ilustratorjev. Pirta, farca, fidinja: upodobitve folklornih pripovedi z Bovškega, besedila izbrala, uredila in priredila Barbara Ivančič Kutin, 1. natis- Ljubljana, Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, 2013 Mat-Format-2013

Literatura: Komac, V.T.: Na Klužah tice strašijo, Nova Gorica, Branko, Ljubljana, Jutro, 1997

VIR: Pot miru- <http://www.potmiru.si>

Literatura: Zbrano na kup-Literarni klub Bovec, Občina Bovec-JSKD Tolmin, 2016

9. PRILOGE

Priloga št. 1 Tabela s fotografijami za razstavo in koledar

JANUAR	FEBRUAR	MAREC
		
APRIL	MAJ	JUNIJ
		
JULIJ	AVGUST	SEPTEMBER
		
OKTOBER	NOVEMBER	DECEMBER
		

Priloga št. 2 Vabilo podjetjem

VABILO K SODELOVANJU

Smo učenci turističnega krožka OŠ Bovec in pripravljamo projektno nalogo za potrebe 32. festivala »Turizmu pomaga lastna glava« z naslovom »Kultura in turizem«. Rezultat projektne naloge bo dobrodelna prodajna razstava fotografij »*Ducat podob Svitnjaka*« Jelice Kašca, ki bo 17.3.2018 ob 19.00 v Kulturnem domu Bovec. Izkupiček bo prispevek k projektu izdelave spomenika umrlim civilistom v 1. svetovni vojni.

Dobrodelna prodajna razstava bo vsebovala 12 fotografij, natisnjenih na kapa plošče v dimenzijah A2 formata (594x 420mm), ki jih želimo podariti v zameno za donatorski prispevek, katerega izhodiščna donacija je 100€ na fotografijo. Vsa zbrana sredstva bomo namenili za izdelavo spomenika, ki bo postavljen v letošnjem letu.

Vaše podjetje vabimo k sodelovanju oz. izboru ene ali več fotografij, ki vam lahko služijo kot poslovno darilo za vaše poslovne partnerje ali za vašo lastno uporabo. K izboru pristopate s klikom na www.td-bovec.si/Svitnjak, kjer izberete svojo fotografijo, in v roku 48ih urah uredimo nakup. Fotografije bodo dostopne na spletu od 1. 2. 2018 do oddaje vseh fotografij. Ko bo fotografija oddana, ne bo več vidna na spletu. Fotografijo bomo na vaš naslov dostavili po prireditvi do 30.3.2018 in vaše ime objavili na donatorskem seznamu na prireditvi.

V sklopu projekta bomo izdelali še svojevrstno publikacijo »Večni koledar *Ducat podob Svitnjaka*«, katerega izkupiček gre za isti namen. V kolikor bi raje kupili koledarje, nam sporočite število izvodov. Cena koledarja je 15€.

Vnaprej se zahvaljujemo za vaše sodelovanje in

vas vabimo na ogled prireditve.

Ne moremo vsi delati velikih stvari. Lahko pa delamo majhne stvari z veliko ljubeznijo.

Mati Terezija

Člani turističnega krožka OŠ Bovec v sodelovanju
s Sekcijo mladih TD Bovec

Priloga št. 3 Oglas za KATV, oglasno desko, plakat

TURISTIČNI KROŽEK OŠ BOVEC VABI NA

**DOBRODELNO
PRODAJNO RAZSTAVO**
fotografij Jelice Kašca

“DUCAT PODOB SVITNJAKA”

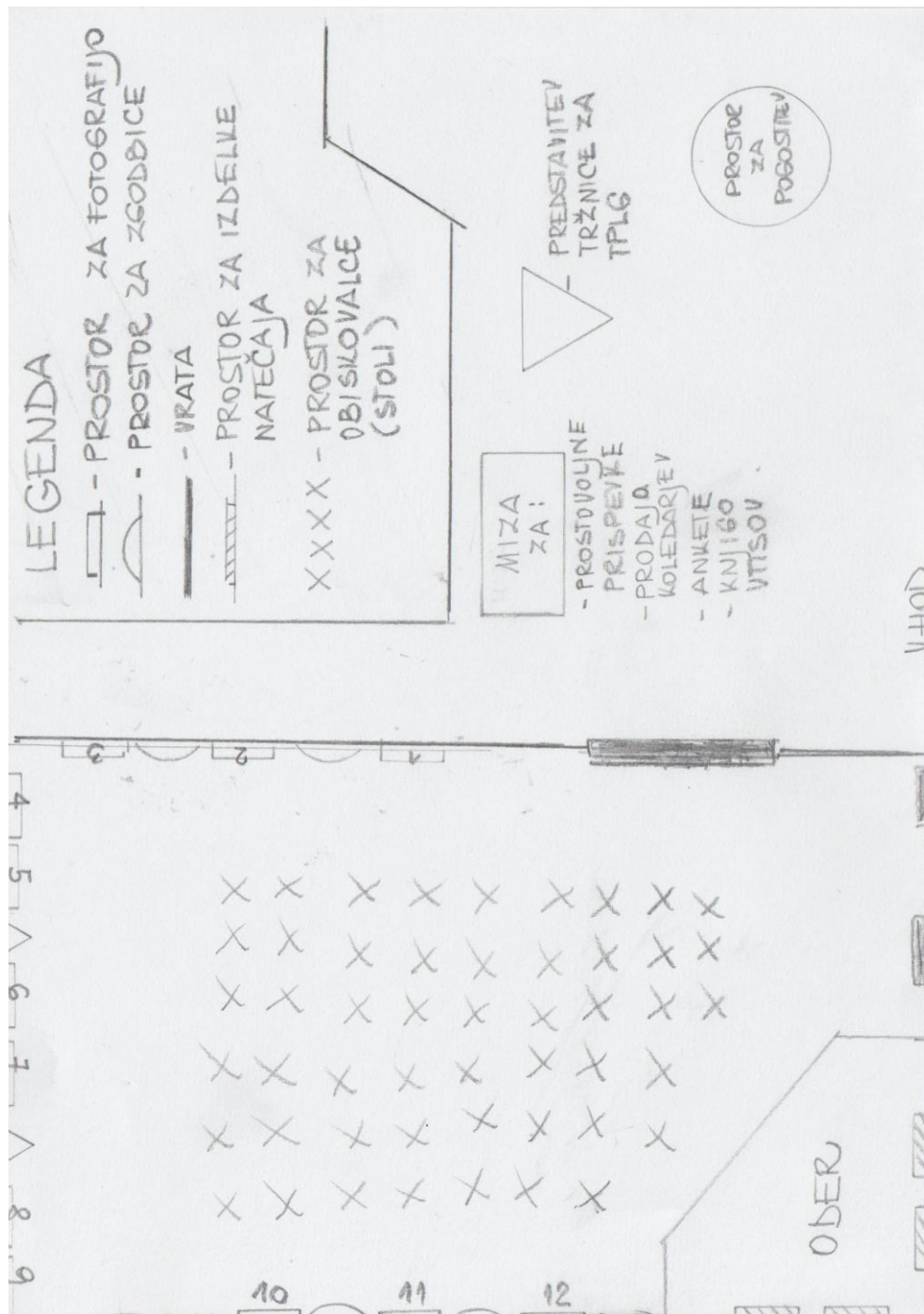
Kulturni dom Bovec,
sobota 17.3.2018 ob 19h

Izkupiček bo prispevek k projektu izdelave spomenika umrlim civilistom v 1. svetovni vojni.

Priloga št. 4 Scenarij za posnetek vabila za tiskovno konferenco

SCENA ZA SNEMANJE (PROSTOR)	<ul style="list-style-type: none">• Utrdba na Čelu• Kulet- svinjak• Gora Svinjak iz bovške doline
DOGAJANJE	<ul style="list-style-type: none">• Posnetek svitanja• Člani turističnega krožka se sprašujejo, kako lahko lepa gora dobi ime po hlevu za svinje
REKVIZITI	<ul style="list-style-type: none">• kamera• šparovček v obliki prašička
BESEDILO, VLOGE	<ul style="list-style-type: none">• v nastajanju

Priloga št. 5 Načrt tlorisa razstave v kulturnem domu

Priloga št. 6 Dopis komisiji za standardizacijo zemljepisnih imen in odgovor

30. 11. 2017 Gmail - Re: Nastanek imena za goro Svinjak

Re: Nastanek imena za goro Svinjak

kszi.go@gov.si <kszi.go@gov.si> 28. november 2017 13:04
Za: sekcija mladih td bovec <sekcijamladitdbovec@gmail.com>

Spoštovani!

Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen se s poimenovanjem gore Svinjak še ni ukvarjala, saj imena gore ni na državnih preglednih kartah v merilu 1 : 1 000 000 in 1 : 250 000, katerih zemljepisna imena je komisija doslej standardizirala.

Dejstvo je, da se v pisanih virih ime Svinjak uporablja že kar nekaj časa, saj je ime evidentirano že na vojaških zemljevidih iz 18. stoletja (vir: <http://mapire.eu/en/>) kot tudi na kasnejših katastrskih načrtih.

Z imenom gore se je v preteklosti ukvarjal tudi Henrik Turna v delu Imenoslovje Julijskih Alp (1929), kjer omenja še drugo različico imena:
»Svinjak (izg. Svinjak) 1637 m (Saurüssel); iz S(o)vinjaka so Nemci prevedli Saurüssel, ime pa je kakor vas Svina pri Kobaridu in drugod od zvitli, zavili; ime velja za podnožje, zavito med strugo Koritnice in Soče.«

Vir, ki navaja različico Svitnjak pa je Etimološki slovar slovenskih zemljepisnih imen avtorja Marka Snoja iz leta 2009:

Svinják -a m (gor. im. 1653 m V 13°37' S 46°21'), na Svinjaku, star. zapis: l. 1333 *de Suuignacho* (nezan esljiva ubikacija).¹
Nastalo iz *Svitnják, izpeljanke iz *svít*. Ko izza Svinjaka vzhaja sonce, je namreč gora iz Bovca videti osvetljena, ožarjena.²
¹Otorepec, GSZABV, 137. ²M. Mihelič, ustno. Dvomljivo Čop, OJ VIII, 72, ki domneva prvotno *Sovinjak in *sóva*.

Lep pozdrav,

Marija Brnot
Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen

Od: sekcija mladih td bovec <sekcijamladitdbovec@gmail.com>
Za: kszi.go@gov.si
Datum: 17.11.2017 15:14
Zadeva: Nastanek imena za goro Svinjak

Spoštovani,
na vaš naslov naslavljamo prošnjo, da nam posredujete tolmačenje imena za goro Svinjak.

Sem članica turističnega krožka OŠ Bovec in letos pripravljamo projektno nalogo za potrebe 32. festivala Turizmu pomaga lastna glava.

V naši nalogi bomo razdelali projekt z delavnim naslovom "Dobrodelna prodajna razstava- ducat podob Svit(t)njaka". Spomladi bomo pripravili razstavo dvanajstih fotografij domače amaterske fotografije skupaj z dvanajstimi zgodbami, pesmimi ipd. Izkupiček bomo namenili za izdelavo spomenika padlim civilistom v 1. sv. vojni ob 100. obletnici konca vojne.

Slišali in brali smo, da ima gora Svinjak več imen. Zelo pogosto se uporablja ime Svitnjak, med drugim tudi članek v [Planinskem vestniku](#), na strani 64-65.

Zato na vaš naslov pišem prošnjo v imenu turističnega krožka, ki deluje v okviru Sekcije mladih TD Bovec, da Komisija za standardizacijo zemljepisnih imen prouči in poda tolmačenje imena gore Svinjak.

V upanju na vaš odziv in pričakovanju vašega odgovora vas lepo pozdravljam in se zahvaljujem,
Nika Gašperčič,
OŠ Bovec, 6.r.

--
Vse dobro,
Nataša Bartol

Priloga št. 7 Idejna predloga za spletno komuniciranje

IDEJNA PREDLOGA ZA SPLETNO KOMUNICIRANJE

TEDEN 8 12.-18.2.2018 PUST	FB OBJAVA IN SPLETNA STRAN TD BOVEC - KAKO JE NASTAL KRIŽ V STENI IZGORE (razlagalna povedka)
TEDEN 9 19.-25.2.2018 POČITNICE	FB OBJAVA IN SPLETNA STRAN TD BOVEC - OBJAVA FOTOGRAFIJE JELICE KAŠČE ZA PRODAJO IN POVEZAVO NA SPLETNO STRAN TD BOVEC
TEDEN 10 26.2- 4.3.2018	FB OBJAVA- KOZA BAJSA (pravljica)
TEDEN 11 5.-11.3.2018 TISKOVNA KONFERENCA	FB OBJAVA IN SPLETNA STRAN TD BOVEC - OBJAVA POSNETKA REKLAMNEGA SPOTA
TEDEN 12 12.-17.3.2018 RAZSTAVA	FB OBJAVA IN SPLETNA STRAN TD BOVEC- VABILO NA RAZSTAVO

Priloga št. 8 Anketa za razstavo

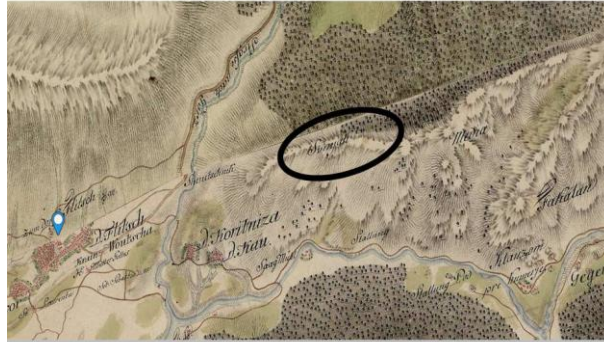
ANKETA

1. Katero ime vam je bolj všeč Svinjak ali Svitnjak?
2. Ali bi spremenili ime? (obkroži) DA NE
3. Poznate še kakšno drugo ime za goro Svinjak?
4. Ali poznate kakšno anekdoto, zgodbico o Svinjaku?
5. Bi želeli več vedeti o nastanku imena in drugi dediščini v vezi s Svinjakom?

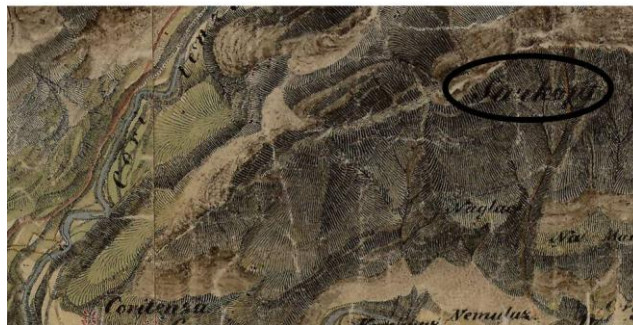
Za vaše sodelovanje se vam najlepše zahvaljujemo.
Člani turističnega krožka OŠ Bovec

Priloga št. 9 Zemljevidi z imeni gore Svinjak

ZEMLJEVID 1763-1787

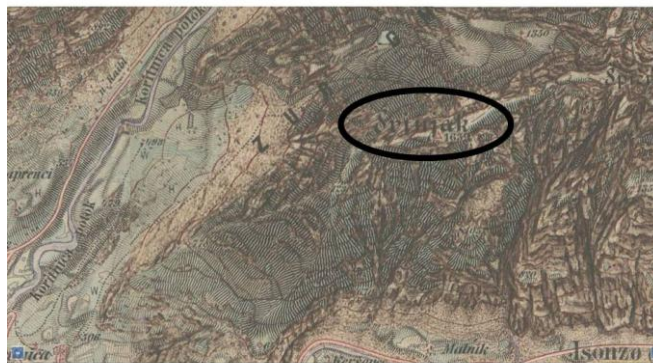

ZEMLJEVID 1806-1869

Vir:
<http://mapire.eu/en/map/secondsurvey/?layers=osm%2C5%2C42&bbox=1510784.284859284%2C5834343.903875073%2C1516800.747172098%2C5838746.960582786>

ZEMLJEVID 1869-1887

<http://mapire.eu/en/map/thirdsurvey25000/?layers=osm%2C179&bbox=1505357.2558510366%2C5831799.983978356%2C1517587.180376665%2C5839606.11549198>

Priloga št. 10 Zbrane zgodbe

OD KOD PRIIMKA KRAVANJA IN MLEKUŽ (razlagalna povedka)

»Pravijo, da sta v davnih časih prišla v Bovec dva romarja in se tu naselila. Prvi je bil pastir, pasel je krave, zato so mu rekli kravanja. Drugi pa je molzel in delal iz mleka sir in skuto, zato so mu rekli mlekuž.

No, Mlekuži in Kravanje, zdaj veste, od kod vaš priimek.«

Objavljeno: Janez Dolenc Zlati Bogatin l.1992

Pripovedovalka: Ema Šušteršič, r. 1927

Zapisovalka: Mojca Arh

Bovec 1981

Literatura: Komac, V.T.: Na Klužah tice strašijo, Nova Gorica, Branko, Ljubljana, Jutro, 1997; str. 68.

ZA SLEMENOM (bajčna povedka)

»To se je zgodilo za Slemenom (Mali Svinjak). Gori je bilo prej ime grad.

Še zdaj se tam pravi na Ugradih. Notri je živel grof s svojo hčerjo. Bila sta grozno neusmiljena. Veliko je bilo takrat revežev na svetu. Če ga je prišel kdo prosit, mu ni nič dal. Nekega dne je prišel starček, prosil za košček kruha, a grof ga je odslovil: »Pojdi, da te ne vidim več!« Šel je siromak, a se je obrnil in ga preklel »Preklet bodi ti in tvoja hči! Takoj se spremeni v zelenega junca, tvoj grad naj bo razvalina, tvoja hči pa se kot kača plazi po razvalini!« In res se je tako zgodilo.

Še to je rekel berač »Rešen boš takrat, ko doli na sredi Kolerata zraste smreka, in ko iz tiste smreke izdolbejo zibelko. Otrok, ki se bo zibal v tisti zibelki, bo šele tebe in tvojo hči rešil.

Še dolgo dolgo let so slišali rjoveti tistega zelenega junca gori na Ugradih.«

Pripovedovalka: Alojzija Klavora, r. 1912

Zapisovalka: Majda Prezelj

Kal-Koritnica 1982

Literatura: Komac, V.T.: Na Klužah tice strašijo, Nova Gorica, Branko, Ljubljana, Jutro, 1997; str. 24.

KRIŽ V STENI (razlagalna povedka)

»V Bavšici je v starih časih živel zelo veren mož, nosila pa ga je tudi luna. Nek večer ga je tudi nesla luna. Lepo je vstal iz postelje in hodil, hodil. Naenkrat pride nad prepad, zgubi ravnotežje in pade čez. Čez nekaj let pa so bogovi v spomin nanj razpokali skalo v križ.«

Pripovedovalka: Pavla Prezelj

Zapisovalka: Majda Prezelj

Kal-Koritnica 1982

Literatura: Komac, V.T.: Na Klužah tice strašijo, Nova Gorica, Branko, Ljubljana, Jutro, 1997; str. 61.

KOZA BAJSA (pravljica)

»Koza Bajsa je utekla s stola, kjer so jo drli. Bežala je navzgor, po Huma dolini nad Kalom, prav gor do konca. Tam je imel medved svoj brlog. Ja, tedaj je bilo še veliko medvedov in volkov tod. In koza Bajsa se je skrila v medvedov brlog. Ko je prišel medved domov mu je zagrozila: »Jaz sem koza Bajsa, pol odrta, pol nadržta in te strgam z rogmi, če se mi približaš!« Medved se ni upal v brlog, godrnjal je po Huma dolini navzdol. Srečal je volka. »Zakaj si tako jezen?« ga je vprašal volk. Medved mu je povedal, da ima v brlogu pol odrto, pol nadržto kozo Bajso. »O, «je rekel volk, »grem s tabo. Skupaj jo že bova spravila ven!« Gresta pred brlog in volk zatuli: »Pridi ven, če ne, te požrem!« Kar daj, če si upaš! Jaz sem koza Bajsa, pol odrta, pol nadržta in te strgam z rogmi, če se mi približaš!« Tudi volk se ni upal v brlog. Zadaj sta oba, volk in medved tulila po Huma dolini. Srečata lisico in ji povesta, kaj se je godi. »Hahaha, tako velika in močna sta, pa ne uženeta uboge koze. Vama jo bom jaz pomagala spraviti ven!« In gredo spet pred brlog. Lisica poskuša govoriti s kozo, ta pa spet isto nazaj: »Jaz sem koza Bajsa, pol odrta, pol nadržta. Raztrgam te z rogmi, če se mi približaš!« Tudi lisica se je ustrašila. Zdaj gredo vsi trije, medved, volk in lisica po Huma dolini in srečajo mravljo. Ko sliši, kaj je, se mravlja ponudi: »Jaz jo bom spravila ven!« »Nemogoče,« pravijo, »če je nismo mogli mi, ki smo veliki in močni, kako jo boš ti?« »Boste že videli,« pravi mravlja in spet gredo k brlogu. Medved, lisica in volk čakajo zunaj, mravlja pa gre brez besed v brlog in kozo Bajso močno piči v rit. Ta poskoči in teče iz brloga. Verjetno domov, da so jo do konca odrli.«

Povedal: Matija Mlekuž- Merinklnov, r. 1931

Zapisovalka: Barbara Ivančič Kutin,

Kal-Koritnica 2012

Literatura: ZVEZA društev slovenskih likovnih umetnikov. Sekcija ilustratorjev. Pirta, farca, fidinja: Upodobitve folklornih pripovedi z Bovškega, besedila izbrala, uredila in priredila Barbara Ivančič Kutin, 1. Natis- Ljubljana, Zveza društev slovenskih likovnih umetnikov, 2013 Mat-Format-2013; str. 8.

MUZEJ NA PROSTEM ČELO

Muzej na prostem Čelo predstavlja topniško utrdbo, ki jo je avstro-ogrsko vojska zgradila na zelo razglednem pobočju Svinjaka spomladi leta 1915, tik pred italijansko – avstro-ogrskim spopadom. Utrdba je bila del sistema bovške zapore (Sperrre Flitsch) in je igrala pomembno vlogo pri obrambi dolinskega dela bojišča na Bovškem. Glavni del sestavlja strelski jarek. Vzpon nanj se začne v Kal-Koritnici(460 m), cilj pa je pri 650 m. Pot je nezahtevna in za pot porabite največ 2 h.

VIR: Pot miru- <http://www.potmiru.si>

SVINJAK ALI SVITNJÁK?

Kot napol Bovčana me je dolga leta vznemirjalo ime te markantne ostrice nad Bovško kotlino. Dokler svojih sonarodnjakov nisem dodobra spoznal šele v letih po osamosvojitvi, mi nikakor ni šlo v glavo, zakaj gori tako neugledno in nelogično ime. Odkar je nečak Boštjan Novosel od neke domačinke izvedel, to sem tudi sam preveril, da so tej gori domačini prvotno rekli Svitnják, sem začel malo bolj načrtno ugotavljati, kako je s tem v resnici; torej potrebno bo brskati tudi po različnih virih. Pri tem sem računal na pomoč drugih sorodnikov in znancev, ki sem jih seznanil s svojo namero, da končno dregnem v ta osir. V Sloveniji namreč celo dobri in resni predlogi za spremembo dolgoletnih praks.

VIR: <http://www.planinskivestnik.com>

TU SEM DOMA (pesem)

Odmevi stopal,
strune citer,
solze nevest,
vriski pastirjev,
pesem, molitev,
kaplje krvi;
vse to odzvanja v poslednji košček raja.
Ponosna kralj*in kraljica** čuvata dolino
in motrita spust zelenooke med bregove.

Ta tihi-
življenja polna
vzdolž čeri
in pretaka
smaragde
med dlanmi.

V pajčolanu skriva belino proda
jutranja meglica. Sem tu doma?
lepota kraja,
objem ljudi,
posebna govorica
mladost-spominov ptica;
klic veselja me navdaja.

Avtorica: Dana Ivančič

op.

*Svinjak

**Javoršček

Literatura: Zbrano na kup-Literarni klub Bovec, Občina Bovec-JSKD Tolmin,2016

OPIS SVINJAKA:

Svinjak (1653 m) ali kot mu pravimo domačini bovški Matterhorn se nahaja vzhodno od Bovške kotline. Vzpon nanj se začne v vasi Kal-Koritnica (460 m). Pot je delno zahtevna, čas hoje pa je 3h 15min. Na poti se pot odcepi. Ena vodi v zgodovinski muzej na prostem Čelo. Kljub razmeroma nizki nadmorski višini je z vrha zelo lep razgled na gore nad Sočo in Koritnico. Vrh ima kar dve skrinjici z vpisno knjigo. Ena je nova in ima obliko Aljaževega stolpa.

VIRI: <http://www.hribi.net>

Literatura: Triglavski narodni park-Gorski raj v Sloveniji - Wolfram Guhl, Mohorjeva založba Celovec Ljubljana-Dunaj 2002

SMO TU DOMA (pesem)

V jutru sramežljivo
prek Svitnjaka v dolino nosi up,
prebuja bovško mehko tkivo,
nosi hrepenenje nam na kup.

V pričakovanju, da ogreje,
pridne roke delajo že zgodaj,
nekaj nam pa se v rjuhah smeje,
ne zamenjamo, pač ni na prodaj.

Se razlije sonček po kotlini,
mimo letališča pa vse do Boke,
z meglicami nad Sočo kličeta po zimi,
volna še kar pase se za mrzle roke.

Slišim zvonce črno belih ovc,
mekečejo raztreseno po trati,
turista redkega, ki še zavije v Bov'c,
zaustavijo na poti, treba je čakati.

Sonček pa še kar objema
dve tretjini te doline,
na levem bregu Soče zdaj je tema,
tam že skoraj čas je za koline.

Pridnih rok ljudje so tu doma,
vse vojne, plaz, potresi in poplave,
niso nas odgnali, v nas ni dvoma,
tu za vedno rod ostal bo misli zdrave.

Imamo sonce, sveži zrak, enkratno vodo,
vsak korak napolnjen je z lepoto,
slécite tegobe, uživajte svobodo,
tu pri nas nihče vam ni v napoto.

Upanje za nas postaja zmeraj večje,
vrača se v življenje sredi teh planin,
obmolknilo Soško je sicer porečje,
toda zopet vrača se nazaj Kanin.

Ne damo se, nas sonce do večera hrani,
od Prvejka vse do Mangarta, Vršiča,
v tuji sveti nihče nas ne premami,
zapustiti nas dolino ne prepriča.

Povabljeni so vsi ljudje ostali,
pridite uživat gostoljubje naše,
sredi vseh lepot boste spoznali,
kako ugodno je za vas in da vam paše.

Ne damo se, tu smo doma...

RDEČICA DNEVA (pesem)

Pričakujoč večerno zarjo,
obiskal sem bistro hči planin,
v hladnem popoldnevu sva oba čakala,
da žareča kroglja obsijala je Kanin.

Plézala je rdečica dneva,
sramežljivo je objemala grebene,
kakor jagodni preliv na smetanovi torti
se razlivala je gorske stene.

Prek Rombona, do Krnice,
Svitnjaka in trentarskih vrhov,
ogrnila je še plemeniti Triglav,
preden sama je odšla domov.

Vso to lepoto gledal sem
odprtih ust, spoštljivo,
fotoaparatu sem privoščil
da je shranil, bistvo zanimivo.

Sedel sem na mrzli kamen
poleg reke v svoje mislil ujet,
hvaležen tistemu, ki mi podaril je,
da na tem koščku raja dano meni je živeti.

by Mikla, še ne objavljena pesem

ZLĀTNJAK (razlagalna povedka)

Naša ranjka mat je prabla, dĀ ji je njĀ matĀ prabla, dĀ so ti starĀ ĀldjĀ tas Kala puobnĀlĀ, dĀ so Svinjako pr starĀm prablĀ ZlĀtnjak. Tu pa zĀtu, kĀr je hrib puhn zlata. U starĀh cajtĀh so ga kupalĀ v Huma dulinĀ. Gor nĀakuoncu tie duline so bili Ānkret rudnikĀi zlĀta.

Povedala Marica Prezelj
Zapisala Barbara Ivančič Kutin,
Bovec, decembra 2016

Vir: osebni terenski zapiski Barbare Ivančič Kutin

KAKO SO MOLILI ZA DEŽ (spominška pripoved)

Molit smo hodili vedno, ko je bila suša tam v Koritnici, tam pri teti. Ja, sem bila tistih osem let (*povzdigne glas*): »Nocó je maša za dež In je del: »Molite, molite,« je del, »da pride dež!« Ja, in drug dan hitro tam v Kalu, ta Malija [...], i, tista je pa zmerom molila naprej, ne. Roženkranc. In tam smo šli molit tja v cerkev, jeeeeeežeš, nazarenska mati! Tam je molilo eno bolj ko drugo, je hotelo kar premagati, le eden bolj kot drugi: »Da bi se ulil dež, prej ko pridemo domov. Bog daj dež in devica Marija in Bog nam pomagaj, da ne bi zasmodilo vsega!« No, in na koncu, drug dan, ... za dva dni, ga je pa lilo včasih ko iz škafa. /.../

Povedala Tina Kravanja, r. 1922,
Bavšica 21. 1. 2001
Zapisala Barbara Ivančič Kutin

Vir: Ivančič Kutin B. Živa pripoved v Zapisu. Ljubljana: Zrc SAZU, 2011; str: 122-123.

PRIKLON (pesem)

Pozno popoldansko sonce
skozi krošnje sili,
izgubilo svojo moč je
v deželi moji rajsko mili.

Le še jaz na produ
svojega potoka vztrajam bos,
namakam noge v vodo,
družbo dela mi povodni kos.

Spoštujeva oba se,
našla tu svoj mir sva zase,
on ustvarja gnezdo in družino,
jaz tu snujem svoje boljše čase.

... tu dom je moj,
občutki pravi,
duša se priklanja
materi naravi ...

Vedno daljše sence
ohladile bodo to dolino,
dale v deželi dihat vsem,
ki s težka sopejo skozi vročino.

V mojem rajju,
kot bi zdaj vse oživel,
prikazalo se na plano,
kakor šele zdaj bi smelo.

Še potoček moj bolj glasno
pada prek jezua v globino,
oživel je svojo pesem
iz hribovja dol v dolino.

... tu dom je moj,
občutki pravi,
duša se priklanja
materi naravi ...

Odvržem vse na sebi
in v svežino se požinem,
ohladim tegobe dneva,
na obraz nasmeh nadenem.

Čudovito je, kot misel nate,
ki me spremlja ko te ni,
v idili te narave pesem zate,
v glavi moji rima oživi.

Sonce pa hiti proti Kaninu,
poslovilo se bo spet od dneva,
zjutraj na Svitnjaku nas pozdravi,
ko mu kos povodni budnico prepeva.

... tu dom je moj,
občutki pravi,
duša se priklanja
materi naravi ...

by Mikla, še ne objavljena pesem

PIRTE STRAŠIJO OTROKE (spominska pripoved)

A, tiste – pirte! Tisto so nas strahovali pa, če smo se hodili plezat okoli. Zvečer, ko je bila luna, smo se šli garat kar z diljami, saj povk nismo imeli, sani pa nismo smeli vzeti, da jih ne polomimo. Smo šli gor v breg, smo deli kar diljo tja pod rit pa smo se guzali. Potem so pa deli: »Pridejo pirte!« Da nas pirta ponese tja notri pod en hrib. – Ker tam blizu naše hiše je en jaček, da tam notri je pa pirta. »Saj jo nismo nikoli videli!!!« »Ja, čez dan se ne prikaže. Zvečer pa – če hodijo mulji zunaj okoli (žuga), pride, vas pa ponese!« Toliko nas je ustrašilo, da smo že šli vsi gor na peč!

Povedala Tina Kravanja, r. 1922,
Bavšica 21. 1. 2001
Zapisala Barbara Ivančič Kutin

Vir: Ivančič Kutin B. Živa pripoved v Zapisu. Ljubljana: ZRC SAZU, 2011; str: 88.

PETLARCA BI POČAKALA NA SONCE (spominska pripoved)

A, gor pri nas je bila ena žena, ki je ... ena petlarca je bila. Je prišla pozimi, ko je bila še rajnka mati živa. In ... je, pač, prosila, je dela za jerprge, ... da če bi mogla, če jo vzamejo v jerprge, prenočišče, ne. In ... zjutraj je, fajn, sedela kar gori na peči (*pripovedovalka preplete roke v naročju in se udobno namesti*). »Ah,« je dela, »zdaj ne grem še nikamor,« pravi, »počakam,« je rekla, »sonca.« In rajnka mati je dela: »Pa sliš, kdo te bo redil,« je rekla, »vso zimo, da boš čakala sonca??! Kdo te bo redil tri mesece ??« »Zakaj!?!« Pravi, »Ja, samo sonce pride šele za tri mesece. Saj tri mesece ga ni!!« Vidiš, ona je pa dela, da bo čakala pa sonca, da pride sonce, potem da pojde notri proč.

Povedala Tina Kravanja, r. 1922,
Bavšica 21. 1. 2001
Zapisala Barbara Ivančič Kutin

Vir: Ivančič Kutin B. Živa pripoved v Zapisu. Ljubljana: Zrc SAZU, 2011; str: 102.

Od pozne jeseni do zgodnje pomladi je dolina Bavšice zavita v senco.
Foto: Ivan Ivančič, jesen 2010.